

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 16, II. пав.
—
Кonto почт. надл. 26.726
—
Адреса тел. „Діло—Львів“.
—
Число телефону 565.
—
Рухомість
редакції не асертує.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5— К.
чвертьрічно 15—
піврічно 28—
квілітримічно 50—
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
чвертьрічно 12—
піврічно 22—
квілітримічно 44—
в Німеччині:
місячно 28— М.
квілітримічно 86—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Реклама щоденно, двома рядками
або трьома рядками 30 с. з наліченням
1 К. за кожен рядок 1'50, з укруп-
неною літерою перед або за кожен
рядок 2 К. Напередодні 2 К. Оплата
тільки в грошах і повільно. Оплата
можлива і в інших монетах.
—
—
—
—
—
—
—
—
Один виїзний номер
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видане: Видавничча Салона „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 18. липня 1918.

Кінчить ся четвертий рік безпримір-
ного в історії людства предиву крови.
Народи білої раси улачили собі взаємно
таку масакру, що матери будуть колись
з острахом оговідати дітям про наш стра-
шений час. Настав суанний день, а дій-
вність його страхить чоловіка далеке по-
за собою узву Апокаліпси. Вирівнують ся
дуже давні й дуже нові рахунки між на-
родами, рахунки в усіх областях життя.
Кінця сим рахункам іще не видно. Одво-
тільки з неба безлічи дургорядних подро-
биях став що раз очевиднішим: що пер-
шою причиною сеї різни була де останних
гранях вироблена свідомість того пони-
ження чести, яке на народи або їх части
гавьоме салыває з самого фактї піддан-
ства під намоване чужого народу.

Коли мав ся війни який змісл, який
моральний зміст, то знов же не в чім
наша як у тім, що з ній виковуєт ся
нове розуміння віносим між народами, від-
носим, основаних не на факті колишнього
пабілї і не на привілеях зануючої мен-
шости над підяремною більшістю, а на
помітцнїм правї етнічної більшости, щоб
володіти на своїй землі і грати на території,
заселенїй нею в більшости роллю, госпа-
даря суароти племянних меншостей, наді-
лених знов-же правом не-територіальної
автономїї.

Демократичний і етнічний принцип —
се нинї та скеля, на котрій буде побуде-
вана Нова Европа. Принцип сей нинї став
зласністю білого людства, а найбільш про-
рочисту формулу знайшов він у терже-
ственних заявах президента Вільсона про
віау і мир.

Засада ся мусать затрюмфувати, тай
уже тріумфув. над всіма реакційними си-
лами старого, віджитого світа. Змагане за
здійсненє її коштую вже цілі ріки крови і
ще буде чимале крови коштувати. Але
тріумф її є висшій всякого сумніву.

Що Східна Галичина є в своїй пода-
вляючій більшости українська, що Поляки
творять тут тільки кольонї бюрократів,
ділчів і слабого міщанства, се тверда
права, якої не зрушатї ніякі статистичні
фі-ції польських урядників і польських
„учених“. Що ся керівнї українська зе-
мля мусать бути парешті вавсвободжена
з-від верховодства чуживців-Поляків, се
в світі моралї й політичного розвитку на-
шых днів така сама незрушна правда, як
є правдою, що колеса історії не завер-
неш і що Нова Европа буде кнцнми прив-
чнаними руководити ся суароти пануючих
і відбитих, віж руководила ся Европа пе-
редсавна.

Нічого тут не вдіють, ні крутіства
козскрившїй.п. Бобжинського, ні доказанї
брехи в. Ромера, ні фальшивий бомбаст
парламентарних промов п. Дашинського —
і як вони там у-ї називають ся ті поль-
ські оборонці принципу поневоленя і ва-
кривощеня української землі під польську

жадобу лановая. Як панщизняних „прав“
над українським селянином ніхто не вер-
не колишнім польським феодалам, так не
верне нинішнім польським герольдам націо-
нальної й моральної реакції — „прав“ до
верховодства в Східній Галичині.

Бо також за визволенє нашої країни
з-від вікового ярма впроливаєт ся кров у
сїй війні. Бо також до нас, галицьких У-
країнців, і до нашої рідної землі, Східної
Галичини, відносять ся великі гуманні кли-
чі голови могутей держави Нового Світа.
Бо і нам зори свободи сходить.

Кокаше на. Дашинських і Тертілів
супроти марева подїлу Галичини і визво-
леня українського народу з під польське-
го ярма — се ніщо инше, як тільки крака-
ня гайвороня перед сходом сонця.

Свідомість сього глибоко врізана у
серці кожного громадянина нашої землі.

Душу-тіло ми положили за нашу
свободу — нинї негрїма фраза нашого
національного імну: ні — се формула нашої
несхїтної волї, формула незломної поста-
нови. Се наша програма, випалена в душі
кожного українського жовїтра, борця у
війні народї, випалена в душі його бать-
ка, його жінки і його сына. Се програма,
яку галицький Українець здійснював про-
тгом четирох років війни, але се й про-
грама, яку ми здійснювати мемо супроти
наших ворогів у дальшій ходї війни тай
— якби сього було — також по її за-
кінченю.

Ганьба, яка аж до жерших десятїв
XX столїтї налягає на нашу поневолену
душу і нашу підяремну вітчизну, Україн-
ську Східну Галичину, мусить бути стерта.

Нинї чи завтра — а стерта бути
мусить!

Містерїї.

Київ, 13. липня 1918.

Життя нашої держави — повне містерїї.
Певно жадна инша держава не має їх стільки.
Шукати їх розв'язаня — даремна праця, але
поминуги їх волїм теж не можна. Бо містерїї
ні ковитатся з кожним днем, дяючи привід
до найбільш дивовижних та сенсаційних по-
слєсок.

Спершу Кримська справа. Для кожного
вихованого в традиціях XIX віку європейсько-
го дипломата це питання ясне як день. Крим
в не українських руках така сама нїсенїтниця
як порт Кале в англійських, або Аляндські о-
строви в російських руках. Англійське Кале і
російський Алянд се неможливі погроза для
суверенносїи Франції й Швеції, на котрі ці
держави в ніякім випадку зложити ся не можуть
і не сміють, коли не хотуть стати васалами чу-
жинців. Придержуватись тут ославленого
принципу націй на самоовначення провадити до
того, що випшам їх став супшма iniuria. Са-
моовначення кількох сот тисячів татарів і кіль-
кох десятків власників пелудуєво-побережних
виноградників — позбавлює колосальний
край — Україну права бути сувереном своєї
території. Чи не має якийсь сенс?

Річ проста, що ні. Але мимо того Крим
„самоопредїляєт ся“. Чому? Як? Для чого?
Відповіді нема, і не може бути. Бо хто ж мо-
же збагнути містерїї?

Справа друга: справа чорноморська. Про
флот вже не кажу бо то справа така місте-
рівна, що її навіть ставити не можна. Але не-
давно деякі (не-українські) газети зачали ваво-

зувати справу кривернення ларнжського трак-
тату 1856 року, трактату про нейтралізацію
Чорного моря. Тодї на погроми Росїї постано-
влено, що Росія не сміє мати военних паропла-
вів на Чорному морю, ані закладати тверди-
ні на його побережю. Цей договір був відпо-
віддю на провокацію Росїї, що користуючи з
свої бази на Чорнім морі, хотїла запустити
свої папури в Румунію (тодішні Молдавію й
Волахію) і установити духовний протекторат
царя над христїянськими підданими султана.
Ці плани, в їх льогічній розвитку містили в со-
бі величезну погрозу для європейської рівно-
ваги та загальнего миру. Тому й загалні по-
ставка ларнжського миру були тільки конеч-
ною самообороною zagrożених держав. Чи
Україна у котрої андерян Босрабію, котра вже
має от-от втратити Крим і Холмщину, чи ця
Україна також може бути zagrożою європей-
ського миру, щоб проти неї аживати таких са-
мих репресійних мїр, як колись проти царизму,
що стояв у сенті своїй могутости? Дєсить по-
ставити це питання, щоб показати цілу абсур-
дність позитивної на нього відповідї. Але тим
не менше, мєзитивна відповідь може й буде
дана, бо — це також містерїя, сенсу, котрої го-
дї дошукатися...

Третя справа: донська і кубанська. Справа
також досить ясна. Донщина може бути до-
брий сусїдою України, але з Кубаню, заселе-
ною Українцями вона спїльного нічого не має.
Тим часом виникає ідея „юго-восточного“ со-
юзу, зложеного вірїч Донщини, Астраханщини
і Ставропільщини, також і з Кубанї. Ця будоч
наскрізь штучна і, як вимовляють ся її при-
хильники, має бути тільки мерестрїною стадїєю
до „єдиной і недїлимой“, центром, з котрого
новїтні Ізани Калїти зачнуть „Собіранїє рус-
ских „земель“. Коли в цю комбінацію буде за-
тягнута і Кубанщина, то це було б ударом для
України і для всіх ширих сторонників ослаблен-
ня великодержавного становища Росїї. Тим ча-
сом ця комбінація, хоч не стрїчає симпатїї ні в
української суспільности, ані навіть у гетьман-
ським урядї, — по за тим штучно підтри-
муєт ся.

Для чого? По що? В якій цілі? Знов мі-
стерїї, на котрі даремно шукати відповідї!

Кубань у руках большевиків. Хто її ско-
ріше від них визволить, до того належатиме
вона. Але визволення в ваводу не вриходить, —
здаєт ся, принципально не приходить, нато-
місь генерал Алексєєв котрого політично-на-
ціональне обличчя досить відоме, робить усі
зусилля, щоб її „визволити“. Реаумїєт ся, для
„юго-восточного“ союзу і ad majorem gloriam
Росїї.

Українці свідомі страшної ваги теперї-
шньої хвилі. Теримста пугь нашої історії на-
вчила нас компромїсів. Але навіть для уармленої,
не тільки суверенної, як ми, нації існує певна
граніца, за котру найбільш компромїсова воля
не може і це сміє мереступити.

Є небезпека, що якийсь атий демон жене
нас до цієї містерїозної межї. Мусимо пустити
в до всі машї чари, аби цього демона захо-
верити, поки не пізно. Бо Україна не хоче по-
літики катастроф. Вона не даєт себе спрово-
зувати на аваргню політику. Нашою дивїзією є
dauz des, але в societaz leoparda ми добровільно
вступити не хочемо. Ми щиро врагнемо всяких
навіть далекодєжгих компромїсів, але з загро-
зою нашої державної суверенности ми не по-
годимо-я: ні тепер, ні завтра, ніколи!

Містерїям не повинно бути місця в наших
житті. Бо політика містерїї створює ту каламу-
тну воду, котра сприєє тільки міжнародним
інтригам.

Це повинно зрештою стати ясним всім
чинникам, од котрих залежить будуччина Укра-
їни й спокій у ній.

Д-р Дмитро Донцов.

"СВОБОДА"

публічний тижневик, виходить кожної суботи; дає повний огляд нашого сучасного національного життя і всесвітніх подій. Окремі сторінки тижневика присвячені господарці воєнного часу. Кожне число містить інтересний фейлетон. — Щорічна передплата вносить 10 літарів (літаря 5 К., квартална 2 К. 50 с.

Однак, будучи століттями розділені кордоном, в деяких справах ми не визнавалися як свій. Щоб наша праця могла йти під такт загальних вимог, галицькі, буковинські та угорські України вже з початку свого побуту на українській території відчували потребу організації в один великий гурт, якого осередком представництво могло б мати тісні зв'язки з керівними колами, та вміцувати загальну лінію поведінки для всіх товаришів, рокованих по цілій Україні, і бути помічними для керівників українського життя. Ця думка зрештою втілюється в той спосіб, що зібрані в жовтні 1917 року представники галицьких, буковинських та угорських України вибрали в початку Тимчасову, а в місці цим 1918 року постійну Головну Раду, яка певним чином мала на оці життя-буття всіх галицьких, буковинських і угорських України. Тимчасова Головна Рада виключалась передчасним поданням Українській Народній Республіці реальної допомоги і тому закладла організаційну Січових Стрільців. Організація перейшла хутко і успішно, так, що коли в місяцях січні і лютому загрозила Україні небезпека від німецьких з'язків, Січові Стрільці виступили до оборони української столиці та української заможної влади і в скрутному моменті вони виступили на своїх плечах найбільший тягар боротьби за українську самостійну державу. Головна Рада, будучи в безперервних контактах з українською владою, що в більшим зав'язі вдалась організації роботи по обороті такої влади до столиці в місяці марті.

Хоч північніше події, яких наслідком є теперішнє політичне положення на Україні, не дозволили Головній Раді вести свою роботу в широкій розмірах, все-ж таки Головна Рада не покинула свого становища і тепер вона виявляє в себе спеціальне представництво галицьких, буковинських та угорських України, яке знає місце тутешні впливові та компетентні чинники.

Для того Головна Рада прохає всіх землеків з Галичини, Буковини та Угорщини, що приїжджають на наддніпрянську Україну, серце за все йти в порозуміння з нею, та не робити нічого на владну руку, від імені загальної справи, як і для безпосередньо заінтересованих.

Чим тісніша буде взаємність між нами і нашими земляками з Галичини, Буковини та Угорщини, тим гарніший матимемо успіх діло, за яке хто небудь з нас візьметься.

Щоб урештати спільне порозуміння, Головна Рада просить всіх приїжджувачих земляків звертатись в її канцелярію в Києві, Вел. Подільна ч. 1. 4-ий поверх за всякими інформаціями.

Прохасмо взяти під увагу нашу пропозицію, щоб наша діяльність була єдиною та однаковою насбана йшла до досягнення спільної нам всім мети.

В Києві, 19. червня 1918 р.

Головна Рада галицьких, буковинських та угорських України.

Михайло Крушельницький голова. Ф. Налкнович писар.

Народний фонд.

Зібрані датим наважнть перевести до Кривого Союзу кредитового у Львові, Ринек ч. 10. ч. вкл. кн. 5000.

ВІСНОВА

П'ятниця, 15. липня 1918.

Німці: греко-лат. Атакація при. — римо-лат. Вілентія.

Віетра: греко-лат. Тома і Азкія — римо-лат. Чеспля.

„Суддя-жінка“. Незвичайно оригінальну драму під таким заголовком висвітлює тепер кіно Комерсик. Головні ролю грає одна із найзнаменитіших і найгарніших артисток Марія Кармі. Вона розвиває таку силу цікавих подробиць в характеристиці, що в запертій віддихом слідять їй кожне порухення. Сценарія така гарна і стилера, що мусить захопити навіть найвпливвіших. Шахотний і на причуд гарний музичний підносить чудова музика, примікала до акцій драми. Прогриму доповняє актуальна: „Подорож цісарської царя до Царгороду“. і кінець весела комедія.

XXX

Особливий вист. Від пов. Миколи Василя ми одержали осьє письмо: Прошу влічливо по-міщенє оголошенє, що наслідком сподіваної

парламентарної сесії, після якої є на лікарську пораду жмути виїхати на шести тижневе ліченє, до 1. жовтня не буду в можливості благодажувати ніяких кореспондентій адресованих до мене. Думаю, що можу просити о вибаченє тих сторін, які мають намір звернути ся до мене письменно, а се тїм більше, що від початку війни (себто від серпня 1914 р.) до 1. липня с. р. полатодав я кругом 75.000 кореспонденцій, які я одержав, з найвищим поваженєм Микола Василяко.

Парла! Старі будинки як хати, стодолы, стаїні всякого розміру в добрім стані, є вліком відорове дерево, будовані в спосіб підга-лянський, як і кишик будівляних матеріялів до-старити фірма Рибак Тимошій Зако-пане Катрусач. 7. 1198 28-30

Конкурс. В повітовім Товаристві ошадно-сти і позичок „Праца“ в Бучачі вілня посада піловесца начальника канцелярії. Зголошенє разом з подавєм кваліфікацій, відношенєм до служби військової і вимогами що до платні слати до 15. серпня с. р. на руку Дирекції.

Від Надзираючої Ради Товариства „Праца“ в Бучачі. — о. В. Збудовський, голова. О. Сік секретар. 103 2-3

Евген і Вєлена з Валяхін Келєвські сладують 100 К на „Евардіальну Поміч“ в Пере-мишли місто повідомлень про своє вліччє, яке відбуло ся для 27. червня с. р. в Ластіаках. 116

„Ukrainische Korrespondenz“ — одинокий український тижневик в німецькій мові. Кождий свідомий український громадянин повинен передплачувати сю часоспись, бо якраз тепер українська справа дуже актуальна і треба хутких як сліа інформувати про наші політичні вимоги. Видаєцем є голова Народного Комітету д-р Кость Левіцький, відповідальний редактор посол Володимир Сігаленчик. Умови передлати такі: річно 20 корон, піврічно 10 корон. Гроші просимо слати: Wien XVIII. Karl Ludwigstrasse 3/15. Просимо поспішити ся з замисленєми, щоб видавництво могло усталити наклад, що при теперішній дорожнечі є дуже важке.

Кружок Укр. Пед. Тов. в Дрогобичі отиврає в початком шкільного року 1918 першу класу гімназіальну з українською викладовою мовою. В тій мілі оголошує конкурс на одну посаду учителя, зглядом учителями, фільольога. В разі, колиб не зголосила ся жадна сила з укінченєю фільософією, прийме Кружок укінченого теольога або правника. Крім першої класи гімназіальної міг би кваліфікований учитель, зглядом учителя, в дообідних годинах учити на 1 і 2 році жєньського семинара Кружка Укр. Пед. Тов. Винагородженє по умові. Більших інформацій в часі вакацій уділяє о. Василь Кункевич, Дрогобич, вул. Стрийська. — За упра-ву д-р Волод. Бирчак. 74 6 2-5

Рух Відділів Округних тов. „Взаїмної помочи гал. і буков. учителів і учительок“.

Бєлєхів. Загальні Збори відбулись 1. червня. Звіту із них досі не преддежено.

Борщів. Заг. Збори відбулись 2. марта. До нової управи вибрано: Д. Петришина головою, А. Васильцеву, Г. Гарасинову, І. Волоши-на, А. Паладайчукову, П. Іваському та А. Па-йовського. З дускусій, що визивалась на збо-рах, замітніші: Учитель повинен в першій ші-рі совісно працювати в школі, а се буде для народу найбільший хосен. Праця лева школою мусить бути трактована критично. Учительство не смє бути параваном для всяких демагогів і галапаців. Коли нарід, чє радше його наляю-надне експрапнтельство жадє від учительства посьат, нехай вонє посміє і уаїмнутись за його праця, бо годі жити ідеалами, як в череві вор-котить і як з усіх боків секатури.

Тому, що шкільні власті не старають ся о реактивованє шкіль в повіті особливо укра-їнських, порученє членам вібрати докладні дані і обговорити справу на найбільших сходинах а опися звернутись до нашої репрезентації пар-ламентарної о інтервенцію.

Бєручи під увагу прайкий факт, що горе четаролітньої війни притямкло і так не во єм широкій горизонт знанья учителя, хвалєно опільними силами помагати собі в самєобро-ваню, одрацьовувати відчитати в першій мові з об'ягу психології, педагогіки і дидактики а опися літератури, історії, географії та прочах наук.

Дискусія на тему віддані і зєдатовані „Учительского Слова“ закінчено збор.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

скульптор на монумент-портрет вриймєє Крестей Союзу Предлатошій у Львові. — члєно владичєск зарплати 4.300.

Від Головної Ради галицьких, буковинських та угорських Українців в Києві.

Ми одержали таке письмо:

Війна між двома державами, в яких живе наш нарід, та зміниче воєнне шастя буди причиною, що велика скільність галицьких, буковинських та угорських Українців була розкинєна по безмежних просторах бувшої російської імперії. Відривані від своїх родинних гнізд, позепроторювані в далекі сторони, терпіли вони алідні, яких їм не щадила ні природа, ні російська адміністрація. Сотки і тисячі галицьких, буковинських та угорських Українців гинули від голоду, хослоду та всяких пошестій. І те пєкло здавалось бєконєчним, бо черєз півтрєтя року не блиснула ані одна зірка надії на кінець тим страданнєми, яких зазнавали сотки і тисячі членів народу, повєрїяного всіми. Томлені адміністративними знущаннями та мучєні душевно заїст-кани про невєдранній, майже бєнадєйний стан української справи по обох боках кордону, галицькі, буковинські та угорські України йшли в ряди правдиної австрійської армії та своєї національної армії — Січових Стрільців, на початку війни.

Нашє душевне напруженнє дохєдило до граньцє, коли на проєсєві 1917-го року стає ся те, чоє ви горячо бєжали, про що кождий з нас вірив від дитинячих років. Наддніпрянська Україна, прилякана до будування свого самостійного життя, йшла до гадєвенє я віками делєяного ідеалу. Ролкувались тайдаєм українськему велитєвені і всі ви уважали своім обовязком поспішити там, де треба було сотам і тисячєм рук та голєв, щоб будувати свою національну хату.

З найдалєших закутєк бувшої російської держави віддєлись галицькі, буковинські та угорські України на дорогу нам всім Бєльвішшиму та ставала до народньої роботи. Приняті широкі радєно-шани наддніпрянськими земляками, ми вілзлили всє свої сили, всє своє знаннє на услужє народньому ділу.

